





Ministerstvo životního prostředí

Nová právní úprava národních parků

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz



Novela zákona o ochraně přírody a krajiny č. 123/2017 Sb., účinnost 1. 6. 2017

- Jednotná právní úprava – všechny národní parky (NP) řeší 1 předpis – zákon o ochraně přírody a krajiny (ZOPK).
- Dlouhodobé cíle a poslání NP, cíle kategorie NP se blíží mezinárodnímu pojetí.
- Ochranné podmínky nejsou vázány na zóny.
- Flexibilně je možné regulovat pohyb osob.
- Zonace se vymezuje podle cílů ochrany.
- Zásady péče nahrazují plány péče a mají zcela nový obsah.



Koncepční změny v částech ZOPK

- Definice, cíle a poslání národních parků
- Ochranné podmínky
- Klidová území
- Zonace
- Návštěvní řád
- Rada národního parku
- Lesy národních parků
- Omezení zcizitelnosti
- Ochranná pásma
- Zásady péče
- Předkupní právo
- Právo myslivosti a rybářství v národních parcích



Definice, cíle a poslání NP

- Zpřesnění definice kategorie NP v souladu s mezinárodním pojetím.
- Nově je zákonem definován dlouhodobý cíl NP a jejich poslání.

Ochrana přírody v kategorii NP realizuje

2 základní strategie



- zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů
 - ochrana biodiverzity
- Posláním NP je umožnění využití jeho území také trvale udržitelnému rozvoji, turistickému využití, výzkumu, vzdělávání.



Ochranné podmínky 1

- Sjednocení právní úpravy NP.
- Návaznost na nové pojetí zonace na základě dlouhodobých cílů.
- Ochranné podmínky se týkají:
 - celého území NP
 - území NP mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí
- Zohlednění vazby na související právní předpisy.



Ochranné podmínky 2

- Zákazy jsou relativní – lze je „prolomit“
 - opatřením obecné povahy (výjimka pro blíže neurčený okruh osob)
 - rozhodnutím o výjimce (výjimka pro konkrétní osoby)
 - vyhrazením míst (zákaz neplatí)
 - přímo ze zákona
- Důvody pro povolení výjimky
 - veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody
 - v zájmu ochrany přírody
 - činnosti, které významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany
- Souhlasy k činnostem vymezeným v bližších ochranných podmínkách.



Příklady ochranných podmínek 1

Vazba na život obyvatel v obcích

Na celém území NP je zakázáno:

- umísťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty, které směřují světelný tok nad vodorovnou rovinu procházející středem světelného zdroje,
- provádět ohňostroje nebo používat zábavní pyrotechniku,
- létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy vydaném podle jiného právního předpisu, kromě letů pro zajištění bezpečnosti státu, ochrany osob, majetku nebo veřejného pořádku, a letů pro potřeby orgánů ochrany přírody.



Příklady ochranných podmínek 2

Na území **mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí** je zakázáno:

- umísťovat, povolovat nebo provádět stavby, **mimo staveb** nevyžadujících územní rozhodnutí nebo územní souhlas a určených pro účely ochrany přírody, péče o zemědělské pozemky a lesy, turistiky, správy vodních toků, požární ochrany a záchranných prací, obrany státu, ochrany státních hranic nebo památkové ochrany,
- sbírat nerosty, rostliny nebo odchyťovat živočichy, **s výjimkou** běžného obhospodařování pozemků, výzkumu povoleného nebo organizovaného orgánem ochrany přírody, výkonu práva myslivosti, práva rybařství nebo **práva obecného užívání lesů podle jiného právního předpisu,**
- provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel.



Klidová území

- Stávající nástroj regulace pohybu osob vázán na území I. zóny bez ohledu na skutečnou potřebu.
- Omezení vstupu má smysl vázat na plochy s výskytem ekosystémů a biotopů druhů citlivých na nadměrný pohyb osob.
- Pouze v klidových územích bude v NP platit **zákaz vstupu mimo cesty nebo trasy vyhrazené OOP**. Vymezení je MŽP opatřením obecné povahy.
- Cesty nebo trasy vyhrazuje Správa NP a může stanovit **podmínky týkající se rozsahu, způsobu a času pohybu na cestě nebo trase**. Režim lze maximálně přizpůsobit potřebám jak dotčených ekosystémů a jejich složek, tak potřebě omezit pohyb po nezbytnou dobu a co nejefektivněji.
- Do doby vymezení a označení klidového území dle § 17 ZOPK se za klidové území považuje území I. zóny NP.



Zonace

Území NP se člení dle stavu ekosystémů, cílů ochrany a způsobu jejich dosažení na **4 zóny**

- Zóna **přírodní**
- Zóna **přírodě blízká**
- Zóna **soustředěné péče o přírodu**
- Zóna **kulturní krajiny**
- **Dosud** – zóny zejména jako plochy s různou intenzitou regulace ochrannými podmínkami.
- **Nově** - vymezení zón dle cílů ochrany a způsobu jejich dosažení.



Zóna přírodní

- se vymezí na ucelených plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, **s cílem** je **zachovat** a **umožnit** v nich **nerušený průběh přírodních procesů**
- lze provádět pouze **zásahy**, které **nejsou v rozporu s cílem** ochrany této zóny. Výjimečně lze provádět i jiná opatření, je-li to nezbytné z důvodu ochrany životů a zdraví osob, ochrany majetku nebo ochrany přírody (**hašení požárů, údržba základní cestní sítě a turistických tras, opatření k zajištění bezpečnosti...**)



Zóna přírodě blízká

- se vymezí na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem **dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům**
- ze provádět pouze **zásahy**, které **nejsou v rozporu s cílem** ochrany této zóny, s výjimkou opatření uvedených v odstavci 1, opatření k podpoře přirozené ekologické stability anebo přirozené biologické rozmanitosti ekosystémů, revitalizačních opatření a opatření na ochranu lesa.



Zóna soustředěné péče o přírodu

- se vymezí na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem **zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů**, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů
- lze provádět pouze **zásahy**, které **nejsou v rozporu s cílem** ochrany této zóny, s výjimkou opatření uvedených v odstavcích 1 a 2, opatření na obnovu nebo zachování ekologické stability a biologické rozmanitosti ekosystémů a opatření na obnovu nebo zachování biotopů a populací vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.



Zóna kulturní krajiny

- se vymezí na zastavěných plochách a zastavitelných územích obcí určených k jejich **udržitelnému rozvoji** a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k **trvalému využívání člověkem**.
- lze provádět pouze opatření nebo zásahy, které **neohrožují předmět ochrany národního parku** a naplňování cílů ochrany národního parku



Aronďace pozemků

- Do jednotlivých zón ochrany přírody lze zařadit i území, která **nesplňují charakteristiku zón**, ale jejich zařazení je nezbytné z důvodů **udržení jednotného způsobu péče** o zónu a dosažení cíle ochrany zóny NP.
- Do jednotlivých zón ochrany přírody lze zařadit i jednotlivá území do maximální souvislé plochy 5 ha, která **nesplňují charakteristiku zón a neslouží k dosažení cíle zóny NP**, ale jejich zařazení je nezbytné z důvodů udržení **celistvosti plochy** segmentu zóny; tato území mohou tvořit maximálně jednu desetinu plochy segmentu zóny.



Vymezení zonace

- Vyhláškou MŽP
- Návrh zonace bude výsledkem odborného vyhodnocení stavu ekosystémů NP s ohledem na cíle NP.
- Správa NP **návrh zonace dohodne s radou.**
- Nedojde-li k dohodě, předloží rada prostřednictvím OOP neprodleně rozpor se svým stanoviskem MŽP, které může návrh upravit. O změně návrhu informuje radu.
- Změnu zón lze realizovat nejdříve 15 let po nabytí účinnosti první vyhlášky.



Zonace - přechodná ustanovení

- I. zóny NP se od 1. 6. 2017 považují za zóny přírodní a to až do doby vymezení nové zonace NP.
- Zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí na území NP se považují za zónu kulturní krajiny a to do doby vymezení nové zonace NP.
- Projednávání vymezení zón NP dle § 18 odst. 5 ZOPK musí být zahájeno nejpozději do 2 let od 1. 6. 2017.



Návštěvní řád

- V současné době stanovuje podmínky regulace činností (např. vyhrazení ploch).
- Nově **„informativní dokument“ pro veřejnost**, kde budou přehledně shrnuty aktuální podmínky pro využití území NP návštěvníky.
- Zveřejňuje ho Správa NP na svých internetových stránkách.
- Bude Správou NP průběžně aktualizován („živý dokument“).
- Návštěvní řády NP vydané dle dosavadních právních předpisů platí po dobu v nich uvedenou, nejdéle však 3 roky od 1. 6. 2017.



Rada NP

- Je zřízena zejména k projednání a posouzení všech důležitých dokumentů a řízení NP a jeho OP, zejména členění území do zón ochrany přírody a zásad péče o NP.
- Návrh osob, které jsou (zástupci obcí, krajů, horské služby) nebo mohou být (právnícké nebo fyzické osoby z oborů ochrany přírody, lesnictví, cestovního ruchu atd.) se nemění.
- Návrh zón, klidových území, cesty a trasy k vyhrazení v klidových územích a místa navržená k vyhrazení je Správa NP **povinna dohodnout s Radou NP.**
- Nedojde-li k dohodě předloží Rada NP rozpor se svým stanoviskem MŽP, které může návrh upravit. O změně návrhu informuje radu.



Právo myslivosti a rybářství v NP

- Při výkonu práva myslivosti a práva rybářství podle jiných právních předpisů postupovat tak, aby se udržoval nebo zlepšoval stav ekosystémů NP a aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce.
- V zónách přírodních a zónách přírodě blízkých se nepoužijí ustanovení zákona o myslivosti o povinnosti přikrmovat zvěř a ustanovení zákona o rybářství o stanovení způsobu a postupu zarybňování v rybářském revíru.
- Správě NP zůstává možnost výkon práva myslivosti a práva rybářství v NP nebo jeho části omezit nebo zcela vyloučit.



Lesy NP a nakládání s lesy v NP

- Nezbytnost obhospodařovat lesní ekosystémy tak, aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce a biologická rozmanitost = lesy zvláštního určení.
- **Vyloučení konkrétních povinností** stanovených lesním zákonem v **zóně přírodní a přírodě blízké.**
- Jedná se o povinnost obnovovat a vychovávat lesní porosty, o lhůtách k zalesnění holin a o lhůtách k zajištění lesních porostů na lesních pozemcích, o povinném provádění meliorací a hrazení bystřin v lesích a ustanovení o povinném přednostním provádění nahodilé těžby.
- Při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se dále nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinném provádění opatření na předcházení nebo zabránění působení škodlivých činitelů a na odstranění nebo zmírnění jejich následků, s výjimkou preventivních opatření proti vzniku lesních požárů.



Omezení zcizitelnosti

- Na území národních parků nelze zcizit pozemky, které jsou ve vlastnictví státu.
- Za zcizení se nepovažují směny pozemků odůvodněné zájmy ochrany přírody.



Ochranná pásma ZCHÚ

Nově jsou definovány činnosti v ochranných pásmech NP, ke kterým je nutný souhlas orgánu ochrany přírody, např.:

- **k umístování, povolování nebo provádění staveb**, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku v ochranném pásmu zvláště chráněného území,
- **táboření** mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody opatřením obecné povahy a mimo zastavěná území obcí,
- **pořádání hromadných sportovních, turistických** a jiných **veřejných akcí** mimo místa vyhrazená a mimo zastavěná území obcí.



Zásady péče

- Koncepční dokument ochrany přírody pro péči o NP (nebude obsahovat konkrétní opatření).



- Obsahem zásad péče je stanovení dlouhodobých a střednědobých **cílů NP a poslání NP** (turistika, výzkum, věda,...), priorit a rámcových zásad péče nezbytných pro zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany NP.
- Plány péče o NP a jejich OP schválené dle ZOPK ve znění účinném před nabytí účinnosti novely ZOPK, platí po dobu v nich uvedenou, nejdéle však 10 let od 1. 6. 2017, nebo do doby schválení zásad péče o NP dle § 38a novely ZOPK.



Proces projednání zásad péče

Zpracování zásad péče zajišťuje Správa NP (Obsah zásad péče a postup jejich zpracování a projednání stanoví MŽP vyhláškou).



Správa NP se souhlasem MŽP vydá oznámení o možnosti seznámit se s návrhem, který zveřejní na portálu veřejné správy (VS) a zašle dotčeným obcím a krajům (zveřejní na úředních deskách).



Připomínky může podat každý ve lhůtě 60 dnů od zveřejnění na portálu VS.



Správa NP vyhodnotí připomínky a upraví návrh zásad péče, který dohodne s Radou NP (pokud ne – rozpor), dohodnutý návrh předloží MŽP ke schválení.

Zásady péče schvaluje MŽP na 15-20 let.



Další změny - účast obcí

- Významné posílení role obcí v procesu projednávání návrhů opatření obecné povahy (zonace, klidová území, vyhrazování cest a tras atd.).
- Obce mají **postavení dotčeného orgánu** podle § 172 odst. 1 správního řádu a orgán ochrany přírody bude povinen s nimi projednat již samotný návrh opatření obecné povahy předtím, než jej doručí veřejnou vyhláškou k připomínkám ostatním subjektům.



Další změny - oznamovací povinnost pro výzkum

- Provádění výzkumu ve zvláště chráněném území nevyžadující zásahy do předmětů ochrany zvláště chráněného území, které jsou v rozporu s jejich ochrannými podmínkami, musí být **oznámeno písemně nejméně 30 dnů předem** orgánu ochrany přírody, který je může omezit nebo zakázat, pokud by přitom mohlo dojít k poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území.
- Cílem této úpravy je umožnit správě NP usměrnit provádění činností souvisejících s výzkumem NP tak, aby omezila možnost rizika negativního ovlivnění předmětů ochrany (týká se zejména četnosti a intenzity návštěv ve vybraných částech NP a možnosti negativního vlivu na populace chráněných druhů).



Děkuji za pozornost

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

